

Literatuur, Artikelen, Arresten & Hoorcolleges en Werkgroepen Deel 2

Rechten | Universiteit Utrecht

2026 - 2027

UURE-137-046 | €9,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

1 maand lang *gratis* samenvattingen ontvangen?

Maak het studeren makkelijker, nu de 1ste maand gratis bij het afsluiten van een jaarabonnement!

De voordelen:

- Beschikbaar op papier en/of digitaal.
- **Goedkoper** dan het bestellen van pakketten of losse producten.
- Voeg **oefenvragen en flashcards** toe voor de goedkoopste prijs.
- Altijd en overal leren met de onze app.
- De **meest complete studiehulp** als eerst beschikbaar voor abonnees!
- Je hoeft je het hele jaar geen zorgen te maken over je materialen.

Hoe werkt het:

- 🌐 Ga naar www.SlimAcademy.nl
- 🔍 Zoek jouw studie in ons keuzemenu
- ⊕ Voeg het abonnement toe aan je winkel mandje
- 🏷️ Voer de code '**SLIMSTART**' in om de eerste maand gratis te krijgen

Slim
Academy

Welkom bij Slim Academy

Voor je ligt de **literatuur, arresten, artikelen, hoorcolleges en werkgroepen samenvatting** van het vak **Inleiding staats- bestuursrecht** dat je volgt in blok 1 van het eerste van de bachelor Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Utrecht. In dit vak leer je onder andere hoe de Nederlandse staat en overheid zijn ingericht, welke taken en bevoegdheden overheidsorganen hebben en hoe de verhouding tussen de overheid en burgers juridisch is geregeld. Daarnaast leer je welke rechtsbescherming burgers hebben tegen besluiten en handelingen van de overheid.

Door de literatuur en hoorcolleges te bundelen, kunnen wij ervoor zorgen dat je het materiaal voor vakken die **met deeltentamens werken** op tijd thuis ontvangt. In Deel 1 wordt alle stof voor het deeltentamen behandeld, in Deel 2 vind je de stof voor het eindtentamen terug. Zo blijf je altijd goed voorbereid! Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Deel 1 & 2	Bevat zowel de literatuur als hoorcolleges. De literatuur bestaat uit alle opgegeven tentamenstof. De hoorcolleges zijn gebaseerd op de belangrijkste punten die de professor heeft behandeld.	Week 1 t/m 8	✓ App ✓ Papier
Tentamenboekje	Een overzicht met de belangrijkste stof voor het tentamen.	Week 1 t/m 8	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 8 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 8 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

- Selecteer de tekst
- Klik op het vlaggetje
- Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

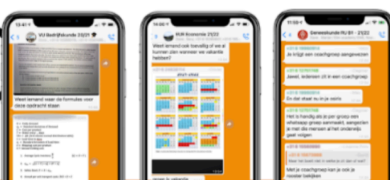
Bij Slim Academy ontvang je **iedere week een digitale update van de samenvatting**. Aan het begin van het blok zijn nog niet alle lessen geweest, daarom vullen wij de samenvatting wekelijks aan zodra onze auteurs de nieuwste lesstof hebben gevolgd. Zo blijft de inhoud **actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit**. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: elke week komt er een nieuw deel beschikbaar. In het onderstaande overzicht zie je **wanneer welke stof digitaal beschikbaar is**.

Later in het blok bundelen we alle wekelijkse updates tot één overzichtelijke, **papieren samenvatting**. Deze wordt op **18 september 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 2**. Omdat **week 3** pas later in de lessen wordt behandeld, is dit onderdeel **uitsluitend digitaal in de app** beschikbaar. Komt er later in het blok nog nieuwe stof bij? Geen zorgen! Zodra die verschijnt, vatten we alles snel samen en sturen we een update in de app.

Stof		Datum
Week 1	Hoofdstuk 1 en hoofdstuk 4 (par 4&4)	07-09-2026
Week 2	Hoofdstuk 9 Hoorcollege 1 Werkgroep 1	14-09-2026
Week 3	<i>Volgt later</i>	21-09-2026
Week 4	<i>Volgt later</i>	28-09-2026
Week 5	<i>Volgt later</i>	5-10-2026
Week 6	<i>Volgt later</i>	12-10-2026
Week 7	<i>Volgt later</i>	19-10-2026

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy	1
Digitale en papieren updates	3
Inhoudsopgave	4
Week 4. Bestuursbevoegdheden en openbaar bestuur	5
Hoofdstuk 3	5
Hoofdstuk 5	7
Hoofdstuk 6	9
Week 5. Openbaar bestuur en bestuursbevoegdheden	10
Hoofdstuk 2	12
Hoofdstuk 3	12
Hoofdstuk 8	13
Jurisprudentie	15
Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	15
Amsterdams Dakterras	15
Harderwijk	16
Hoorcollege 5. Openbaar bestuur en bestuursbevoegdheden	18
Werkgroep 5	25
Week 6. Normering van overheidshandelen	28
Hoofdstuk 5	28
Hoofdstuk 6	28
Hoofdstuk 7	29
Hoofdstuk 8	29
Jurisprudentie	30
Inzet videoteam	30
Aanlijngedod Bordeaux dog	31
Hoorcollege 6. Normering van overheidshandelen	32
Werkgroep 6	38
Week 7. Rechterlijke controle	40
Hoofdstuk 16	40
Hoofdstuk 17	42
Hoofdstuk 18	43
Toepassing: welke rechtsbescherming staat open?	43
Week 8. Grondrechten	46
Hoofdstuk 11	46
Hoofdstuk 6	48
Artikel. Demonstraties bij abortusklinieken	52

Week 4. Bestuursbevoegdheden en openbaar bestuur

Voor deze week is de volgende stof samengevat:

- Hoofdstukken 3, 5 en 6 (relevante paragrafen die zijn voorgeschreven) van Barkhuysen e.a. *Bestuursrecht in het Awb-tijdperk*, Wolters Kluwer 2024.

Hoofdstuk 3

De Awb geeft belanghebbenden vaak een bijzondere positie ten opzichte van niet-belanghebbenden. Voor niet-belanghebbenden is er geen toegang tot de bestuursrechter (art. 8:1 Awb jo. art. 7:1 Awb). De overheid is een verzameling van organen, personen, instellingen, organisaties en diensten.

De gedecentraliseerde eenheidsstaat

Nederland is een gedecentraliseerde eenheidsstaat. Een gedecentraliseerde eenheidsstaat is een centraal geregeerde staat met onderdelen die een eigen bestuursorganisatie en een zekere mate van zelfstandigheid bezitten, maar waarvan de onderdelen alleen een afgeleid gezag uitoefenen.

Dit is af te leiden uit het feit dat naast de regering en het parlement, er bestuursorganen zijn die voor een bepaald territorium een algemene bevoegdheid hebben gekregen tot het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften of het nemen van andere beslissingen. Die uitoefening is wel formeel-wettelijk begrensd. Voorbeelden hiervan zijn de gemeente en de provincie. Dit wordt territoriale decentralisatie genoemd. De wetgever heeft voorts bestuursorganen ingesteld die bevoegd zijn beslissingen te nemen voor enkel in de wet omschreven terreinen of functies. Dit wordt functionele decentralisatie genoemd. Er bestaat ook een mengvorm tussen territoriale en functionele decentralisatie. Een voorbeeld hiervan zijn de waterschappen.

Het gevolg van het bestaan van verschillende soorten bestuursorganen zorgt voor een grote bestuurlijke diversiteit binnen de Nederlandse staat. Een voordeel hiervan is dat als er in territoriaal of functioneel opzicht een kleine afstand bestaat tussen burger en bestuursorgaan, op gemakkelijke wijze informatie kan worden uitgewisseld, snel beslissingen kunnen worden genomen en de bestuursorganen in staat zijn op de naleving van die beslissing te letten en zo nodig maatregelen te nemen.

Een **nadeel** van decentralisatie is dat de democratische controle problematisch kan worden. Dit is met name het geval als een bestuursorgaan niet wordt gekozen of niet kan worden gedwongen om politieke verantwoording af te leggen aan een gekozen orgaan.

De openbare lichamen

Binnen de organisatie van het openbaar bestuur zijn er verschillende openbare lichamen. Een openbaar lichaam bestaat uit een aantal organen dat gezamenlijk een gemeenschapsverband vormt. Territoriale openbare lichamen zijn de belangrijkste openbare lichamen. Hierbij kan worden gedacht aan de staat, provincie en gemeente. Er zijn functionele openbare lichamen (art. 134 Gw).

Het begrip 'openbaar lichaam' is groot en deels staatsrechtelijk van aard en geeft aan in welke gemeenschapsverbanden de overheid is georganiseerd. Alle openbare lichamen hebben rechtspersoonlijkheid op grond van het privaatrecht.

De openbare lichamen die rechtspersoonlijkheid bezitten, zijn dragers van vermogensrechten, zijn partij bij civielrechtelijke overeenkomsten en dienen te worden aangesproken op eventuele onrechtmatige daden (zie art. 2:1 BW en art. 2:5 BW). De organen van openbare lichamen zijn ook zelfstandige dragers van publiekrechtelijke bevoegdheden; zij zijn bestuursorganen.

De bestuursorganen

De overheid kan zowel privaatrechtelijk als publiekrechtelijk optreden. Voor de toepassing van de Awb moet er sprake zijn van een orgaan dat bestuurt; een bestuursorgaan. **Art. 1:1 Awb** bevat de definitie van een bestuursorgaan:

- Een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld; of
- Een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Volgens art. 1:1 lid 2 Awb worden de volgende personen, organen en colleges niet als bestuursorganen aangemerkt:

- De wetgevende macht;
- De kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal;
- Onafhankelijke, bij de wet ingestelde organen, die met rechtspraak zijn belast, alsmede de Raad voor de rechtspraak;
- De Raad van State en zijn afdelingen;
- De Nationale ombudsman en de substituut ombudsmannen;
- De Algemene Rekenkamer;
- De voorzitters, leden, griffiers en secretarissen van de onder punt 2 tot en met 6 bedoelde organen alsmede de uit hun midden gevormde commissies;
- De commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Bepaalde handelingen van bestuursorganen vallen niet onder de werking van Awb, zoals opsporing (art. 1:6 Awb).

De a-bestuursorganen

Alle openbare lichamen zijn a-bestuursorganen. Deze publiekrechtelijke rechtspersonen zijn ingesteld krachtens wettelijk voorschrift. Let erop dat de publiekrechtelijke rechtspersoon zelf niet het bestuursorgaan is; in het eerste lid van art. 1:1 onder a Awb staat dat haar 'orgaan' als bestuursorgaan moet worden gezien. Organen beschikken over eigen taken die uit de wet blijken.

Hoofdstuk 5

De bestuursbevoegdheden

De bestuursrechter gaat altijd zorgvuldig na of bestuursorganen wel bevoegd zijn om bepaalde besluiten te nemen. Bestuursorganen mogen alleen handelen als zij daartoe bevoegd zijn op grond van de wet. Bovendien mogen bestuursorganen niet zomaar hun bevoegdheden overdragen aan een ander. Een overdracht is alleen toegestaan als dat in een wettelijk voorschrift is bepaald.

Een dergelijk streng systeem ligt ten grondslag aan de rechtsstaatgedachte. Deze gedachte heeft zich vanaf de achttiende eeuw ontwikkeld en omvat een stelsel van waarborgen voor burgers tegen machtsmisbruik van de overheid.

Nederland is een rechtsstaat. Kenmerken van een rechtsstaat zijn:

- **Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke controle:** een geschil met het bestuur moet door de burger aan een van dat bestuur onafhankelijke rechter kunnen worden voorgelegd;
- **Scheiding der machten:** het staatsbestel moet zo zijn ingericht dat de bevoegdheden verdeeld zijn over verschillende overheids machten, die elkaar over en weer controleren en in evenwicht houden;
- **Grondrechten:** er gelden bepaalde basisrechten die door de overheid niet mogen worden aangetast;
- **Wetmatigheid van bestuur (legaliteitsbeginsel):** het bestuur mag alleen ingrijpen in rechten en vrijheden van burgers indien daarvoor uitdrukkelijk een wettelijke bevoegdheid bestaat en bij het gebruikmaken van bevoegdheden, is het bestuur overigens ook gebonden aan het recht.

Bovendien is Nederland een **democratische rechtsstaat**. Dit betekent dat de hiervoor bedoelde wetgeving op democratische wijze tot stand wordt gebracht en dat de controle op het handelen van het bestuur ook in handen is van, door het volk in vrije verkiezingen gekozen, vertegenwoordigende organen.

Het legaliteitsbeginsel

In de samenleving geldt dat burgers alles mogen doen dat niet verboden is en alles mogen nalaten dat niet geboden is. De individuele vrijheid staat voorop, maar kan bijvoorbeeld worden ingeperkt door vrijheden van andere burgers. De overheid mag niet ingrijpen in de rechten en vrijheden van burgers zonder dat daarvoor een bevoegdheid bestaat die democratisch gelegitimeerd is. Twee andere **motieven** liggen hieraan ten grondslag:

1. De rechtszekerheid: doordat de overheid alleen mag ingrijpen op grond van algemene, vooraf vastgestelde regels, wordt dat ingrijpen voorspelbaar;
2. De rechtsgelijkheid: de wet verzekert in de vorm van een algemene regel de gelijke behandeling van burgers.

Het eerste aspect van het legaliteitsbeginsel is dat de overheid slechts mag handelen op basis van een wettelijke bevoegdheid. Het tweede aspect van het legaliteitsbeginsel is net zo belangrijk, namelijk dat de bij wet toegekende bevoegdheid door de overheid moet worden uitgeoefend in overeenstemming met het recht.

Er bestaat echter wel discussie over het precieze geldingsbereik van het legaliteitsbeginsel. De discussie heeft belang ingeboet doordat de wetgever in toenemende mate ertoe overgaat een wettelijke grondslag te geven voor het optreden van het bestuur.